

Construction Rights

#01 Intellectuele eigendom in de bouw

2013

Beste lezer,

Hartelijk welkom in de eerste elektronische nieuwsbrief van de OctrooiCel van het WTCB. Intellectuele rechten zijn, ook in de bouwsector, een brandend actueel thema. De constante evolutie van de regelgeving en de zich wijzigende behoeften van de klanten sporen fabrikanten, ontwerpers en aannemers aan tot innovatie. Maar wie investeert in innoverende producten, oplossingen en technieken, wil die inspanningen natuurlijk beloond zien. Een octrooibeschermt of andere intellectuele rechten zijn daarvoor een welgekomen hulpmiddel.

Daarom heeft de Federale Overheidsdienst Economie het initiatief genomen om samen met de sectoren Octrooicellen op te richten en die financieel te ondersteunen. Momenteel zijn er vier Octrooicellen actief, met name binnen het WTCB (bouwsector), SIRRIS (technologische industrie), Centexbel (textielindustrie) en Essenscia (chemische industrie en life sciences). Alle actoren uit deze sectoren kunnen gratis bij de Octrooicellen terecht met hun vragen, voor opzoekingen in de octrooidatabanken en voor advies over de aanvraag en het gebruik van octrooien en andere intellectuele rechten. Via publicaties, websites en studiedagen verspreiden de Octrooicellen informatie binnen hun sector en doen ze aan sensibilisatie.

In dit eerste nummer van deze nieuwsbrief vindt u de basisinformatie over octrooien. Wat houden ze in? Waarom zijn ze voor u belangrijk? Waar vindt u ze terug? Welke misverstanden bestaan er over? Via een getuigenis deelt u mee in de ervaringen van een collega. En als u zich morgen vragen stelt over uw intellectuele rechten, weet u voortaan waar u terecht kunt.

Hugues Dumont,
Adviseur-generaal FOD Economie,
Afdelingshoofd Kwaliteit en Innovatie

© Ver-van-mijn-bedshow?

Intellectuele eigendomsrechten gaan u niet aan, denkt u? Vergeet het maar. Uw collega's overkwam het volgende.

PEPERDURE BROCHURE

Een bedrijf dat technisch en esthetisch hoogstaande trappen en metaalconstructies maakt, besluit een bedrijfsbrochure te maken. De bedrijfsleider neemt een communicatiebureau onder de arm. Als illustratie worden foto's van een gekende architectuurfotograaf gebruikt. Enkele weken nadat de brochure is gedrukt, valt er een gepeperde factuur van een auteursrechtenorganisatie in de brievenbus. De firma heeft blijkbaar geen sluitende afspraken gemaakt met de fotograaf over het gebruik van de foto's. Omdat het om een commercieel product gaat, in dit geval een bedrijfsbrochure, loopt de rekening hoog op. Klagen helpt niet, de factuur moet worden betaald.

SLOT VERGRENDELD

Een fabrikant van sloten heeft een innovatief concept voor een paniekslot bedacht. De klanten zijn erg tevreden over het nieuwe product en de zaken gaan goed. Tot er een klacht in de bus valt van een concurrerend bedrijf, dat dezelfde oplossing toepast.

Met dit verschil dat het laatste bedrijf wel een octrooi heeft genomen op die toepassing. De eerste fabrikant moet noodgedwongen stoppen met de verkoop en plaatsing van het paniekslot.

ARCHITECT VERGETEN

Een aannemer van ruwbouwwerken besluit zijn website op te fleuren met een reeks mooie projecten. Al snel krijgt hij een boze mail van een gerenommeerd architectenbureau omdat hun naam niet is vermeld bij foto's van een project dat zij hebben ontworpen. Omdat er in het verleden een conflict is gerezen dat nooit is uitgeklaard, verbieden de architecten de aannemer om het project nog langer op de website te laten staan. De aannemer denkt er het zijne van en reageert niet. Tot hij een claim wegens miskenning van auteursrechten in de bus krijgt en daar volgens zijn inderhaast geraadpleegde advocaat weinig verweer tegen blijkt te hebben...

ACTUEEL

Gemeenschappelijk EU-octrooi eindelijk in zicht

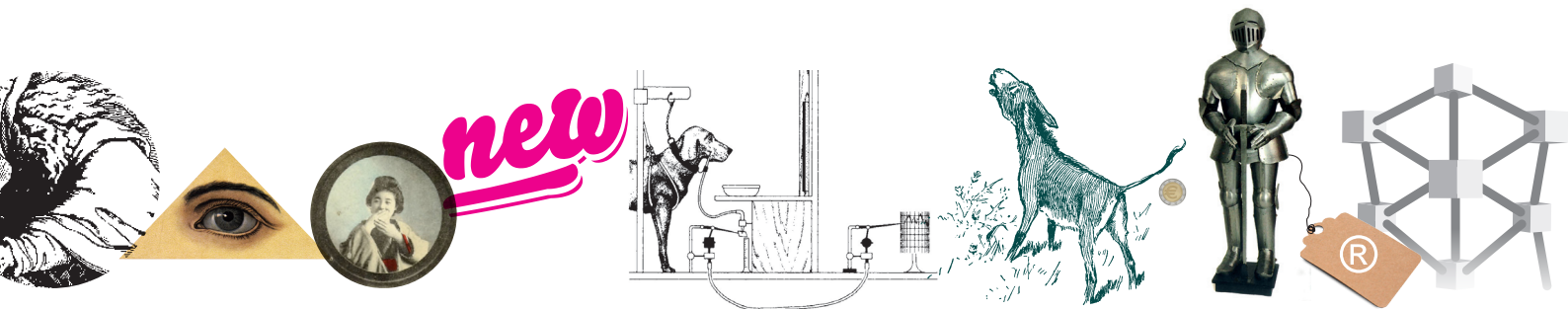
De kogel is door de kerk: na ruim 30 jaar onderhandelen keurde het Europese parlement in december 2012 de verordeningen goed met betrekking tot het eenheidsoctrooi. Ook werd een akkoord bereikt over een verdrag voor de oprichting van een Europese octrooirechtbank.

Het gemeenschappelijk unitair octrooi zal de aanvraag van een Europees octrooi aanzienlijk goedkoper en minder tijdrovend maken, en geldig zijn in de hele Europese Unie, op Spanje en Italië na, die voorlopig niet instemmen met de nieuwe regeling. Het gemeenschappelijk unitair octrooi kan verleend worden in het Engels, Duits of Frans. Het internationale verdrag ter instelling van een gemeenschap-

pelijke octrooirechtbank gaat in in de loop van 2014 of nadat 13 deelnemende landen het hebben geratificeerd, mits het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Frankrijk daartoe behoren. De andere onderdelen gaan in zodra het internationale verdrag in werking treedt. Spanje en Italië kunnen later alsnog instappen. Op de website van de OctrooiCel verneemt u te zijner tijd welke invloed dit zal hebben op de procedures voor het bekomen of aanvechten van een octrooirecht. Wie de OctrooiCel volgt op Twitter (@OctrooiCel), verneemt automatisch wanneer de website wordt aangepast.

De 10 geboden van de intellectuele eigendom: juist of fout?

Over intellectuele eigendomsrechten bestaan nogal wat misverstanden. Onderstaande tien uitspraken worden over het algemeen – maar dikwijls onterecht – beschouwd als vaststaande waarheden. Let wel: we stellen de zaken zwart-wit voor. De realiteit vertoont nogal wat grijstinten, die hier niet uit de verf komen. Met vragen klopt u dan ook het best aan bij een gespecialiseerde instantie zoals de Octrooicel van het WTCB.

01 GIJ ZULT NIET KOPIËREN

FOU

Een product of proces kopiëren is toegestaan, tenzij er een intellectueel eigendomsrecht op rust. In dat laatste geval is kopiëren niet toegestaan. Als u het toch doet, maakt u zich schuldig aan namaak of piraterij. Over het algemeen spreken we van namaak als het gaat om een inbreuk op industriële eigendomsrechten zoals octrooien en merken. Piraterij heeft dan veeleer betrekking op inbreuken op auteursrechten.

Inbreuken op intellectuele eigendomsrechten zijn vandaag schering en inslag. Zitbanken van Le Corbusier, handtassen van Delvaux, Ray-ban zonnebrillen, Rolex horloges, geneesmiddelen, illegaal vervaardigde dvd's met films of muziek, tandpasta, shampoo: het wordt allemaal gekopieerd zodra dat commercieel gewin oplevert.

02 GIJ ZULT NIET SPIEKEN

FOU

Wat intellectuele rechten betreft, is spieken in bepaalde omstandigheden niet alleen toegelaten, maar bovendien ook slim. U kunt nakijken wie recent een octrooi heeft aangevraagd. Zo komt u als fabrikant van deurbeslag bijvoorbeeld te weten dat collega x, nochtans een concurrent, een niet-zichtbaar scharnier heeft ontwikkeld. Zodra een octrooi in België is toegekend, kunt u de technische beschrijving lezen en daar meer informatie uit halen. U kunt op die manier voorkomen dat u nutteloos tijd en geld spendeert aan onderzoek naar een product of procedé dat al bestaat. Volgens berekeningen van het Europees Octrooibureau geven Europese bedrijven jaarlijks meer dan 20 miljard dollar uit aan dubbel onderzoek. Een enorme verspilling die mits enig zoekwerk kan worden voorkomen. De Octrooicel van het WTCB kan u bij die zoektocht gratis ondersteuning geven.

03 GIJ ZULT NIET SPREKEN, WANT ZWIJGEN IS GOUD

LSINR

Als u met een schitterend idee zit voor een nieuw of verbeterd product/procedé, kunt u dat alleen onder bepaalde voorwaarden beschermen door middel van een octrooi. Een van die voorwaarden is dat het product/procedé nieuw is. Zodra u het toont op een bouwbeurs of opneemt in een folder of op uw website, is het niet langer nieuw en kunt u dus geen octrooi meer aanvragen.

04 GIJ ZULT NIET ALTIJD EEN OCTROOI NEMEN OP EEN NIEUW OF VERBETERD PRODUCT OF PROCES

LSINR

Een octrooi aanvragen is niet altijd de meest aangewezen oplossing. Door de aanvraag geeft u immers technische informatie prijs die u misschien liever voor uzelf houdt. Ook biedt u anderen om op basis van uw beschermde product of procedé verder te werken aan extra vernieuwingen, die zij op hun beurt kunnen octrooieren.

05 GIJ ZULT NIET ALTIJD BELOOND WORDEN ALS UITVINDER

LSINR

Het feit dat u iets nieuws bedenkt, volstaat niet om er intellectuele rechten op te kunnen claimen. U moet bijna altijd een bescherming aanvragen die niet alleen in de tijd maar ook geografisch beperkt is. U kunt een bescherming aanvragen in België of de Benelux, de Europese Unie of bepaalde Europese landen, en in landen buiten Europa. U moet bovendien de eerste zijn die deze aanvraag tot bescherming indient. In Europa geldt wat dat betreft het principe dat de eerste aanvrager het pleit wint. In de Verenigde Staten ging de bescherming in het verleden naar de eerste die iets heeft uitgevonden, maar vanaf 16 maart 2013 wordt ook daar het principe van de eerste aanvraag ingevoerd.

De spreekwoordelijke uitzondering op het bovenstaande is het auteursrecht. Dat moet u niet laten registreren maar krijgt u vanzelf toegekend. Het is ook geografisch onbeperkt geldig, maar wel beperkt in de tijd.

06 GIJ ZULT DE INTELLECTUELE EIGENDOM KRIJGEN VAN AL WAT UW WERKNEMER BEDENKT

FOU

Zonder voorafgaande afspraken kan een werkgever dikwijls geen intellectuele rechten claimen op werk van zijn personeel of van zelfstandige medewerkers. Vooral in een architectenbureau kan dit tot heel vervelende situaties leiden, bijvoorbeeld wat het gebruik van foto's op de website betreft. Als er geen afspraken zijn gemaakt, berust het auteursrecht bij de medewerker die de creatie heeft gemaakt, hetzij als unieke auteur, hetzij als onverdeelde medeauteur als meerdere auteurs een bijdrage hebben geleverd aan het originele ontwerp. U kunt daar andere afspraken over maken, bijvoorbeeld in een aparte overeenkomst, in de arbeids- of samenwerkingsovereenkomst of in het arbeidsreglement.

Uw gps in de wirwar van intellectuele rechten

De menselijke creativiteit kent geen grenzen. Om de resultaten van al die creatieve processen te beschermen, is er dan ook nood aan een veelvoud van intellectuele rechten. Dat maakt het er niet eenvoudiger op om een duidelijk overzicht te krijgen. Hieronder illustreren we aan de hand van een concreet voorbeeld de belangrijkste intellectuele eigendomsrechten die aan bod kunnen komen in de bouwsector.

07 GIJ ZULT NIET ALTIJD AANGEVEN DAT EEN PRODUCT/PROCEDÉ BESCHERMD IS

In heel wat Europese landen is er geen verplichting om aan te geven dat een product, procedé of dergelijke is beschermd door intellectuele eigendomsrechten. Voor bouwbedrijven is het dan ook niet altijd vanzelfsprekend om te weten of zij rekening moeten houden met een eigendomsrecht. Ook voor dergelijke vragen kunt u contact opnemen met de Octrooicel van het WTCB.

08 GIJ ZULT VOOR ALTIJD BESCHERMD ZIJN NA REGISTRATIE VAN UW INTELLECTUELE RECHTEN

Intellectuele rechten gelden dikwijls slechts gedurende een beperkte periode. Wel kunt u ze in sommige gevallen verlengen. Tevens moet u de bescherming in geval van een octrooi jaarlijks in stand houden door betaling van een taks.

09 GIJ ZULT UW VENNOOTSCHAPSNAAM EN HANDELSNAAM LATEN BESCHERMEN

Zowel uw vennootschapsnaam als uw handelsnaam zijn zonder registratie beschermd. Zelfs als achteraf iemand een product laat registreren onder dezelfde naam, mag u uw handelsnaam blijven gebruiken. Houd er wel rekening mee dat u zonder registratie zwak staat tegenover buitenlandse bedrijven.

10 GIJ MOOGT EEN BESTAAND GEBOUW ALTIJD VERBOUWEN ZONDER TOESTEMMING VAN DE ARCHITECT DIE HET HEEFT ONTWERPEN

U kunt geconfronteerd worden met een auteursrechtelijke bescherming. Als het om een bijzonder gebouw gaat, kan de architect die het auteursrecht bezit zich verzetten tegen een wijziging van zijn werk. Bij betwistingen zal uw eigendomsrecht als eigenaar afgewogen worden tegen het auteursrecht van de architect.

auteursrechten
worden gratis
toegekend

OCTROOI Een uitvinding van technische aard, bijvoorbeeld een nieuw systeem van dubbele sluiting voor een kleidakpan, kunt u beschermen met een octrooi, in het Nederlands ook wel brevet of patent genoemd. Voorwaarden zijn dat het om een nieuwe uitvinding of verbetering moet gaan, dat ze geen vanzelfsprekend gevolg van de stand der techniek mag zijn en dat ze industrieel toepasbaar moet zijn. Voor de bescherming is een duidelijke beschrijving van de uitvinding of verbetering vereist. De bescherming geldt tot maximaal 20 jaar en is mogelijk in België, in Europese landen naar keuze en in andere landen ter wereld. Wie een octrooi heeft, kan dat in licentie geven aan een andere fabrikant of aannemer. Zo kan de eigenaar van het octrooi niet alleen extra inkomsten genereren, maar ook een groter marktaandeel verwerven. De bescherming door octrooien in België kunt u nakijken op be.espacenet.com, en op het Belgische octrooi-register economie.fgov.be → register belgische octrooien

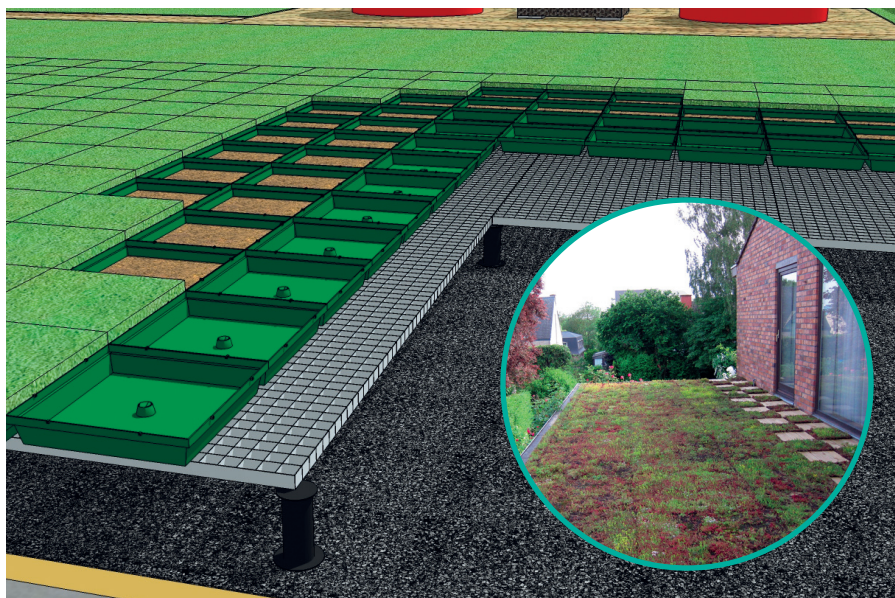
MERK De identificatie van een product of dienst kan beschermd worden als merk. Het gaat niet alleen om de naam, maar soms ook om een kleur (denk aan de oorlog tussen Alken-Maes en InBev/Jupiler over de blauwe pilsverpakking), een logo, een klank of zelfs een vorm (het Coca-Cola flesje). Bescherming kan aangevraagd worden voor de Benelux, de Europese Unie of een lijst van andere landen, geldt voor tien jaar en is onbeperkt verlengbaar. Een merkbescherming vindt u terug op www.tmview.europa.eu.

MODEL OF TEKENING Een vorm, een bepaald motief of zelfs een kenmerkende textuur, gebruikt voor massaproductie, kan beschermd worden als model of tekening. Voorbeelden uit de bouwsector zijn er in overvloed: deurkrukken, tapijten, schakelaars, tegels, radiatorkasten, deursoosters, parketvloeren, ... In dit geval is de grens tussen een bescherming als model en als octrooi wel niet altijd even duidelijk: gaat het om de zuivere vorm of heeft die vorm ook technische consequenties? Een bescherming kunt u aanvragen in de Benelux, de Europese Unie of een reeks specifieke landen en loopt gedurende vijf jaar, te verlengen met dezelfde periode tot maximaal 25 jaar. Nagaan of iets is beschermd als model of tekening, kunt u op www.boip.int.

AUTEURSRECHT Deze kleidakpan heeft een CE-markering volgens de norm NBN EN-1304. Op deze norm rust het zogenaamde auteursrecht. Auteursrechten gelden voor een unieke creatie, zoals foto's, schilderijen, tekeningen, literaire werken, architecturale werken, het design van meubelen, computerprogramma's. De vereisten zijn dat het werk origineel is, een bepaalde vorm heeft (een stijl of idee kan niet worden beschermd) en het resultaat is van een creatieve activiteit. In de bouwsector kan het auteursrecht bijvoorbeeld gelden voor documenten zoals normen, technische voorlichtingen, richtlijnen of verslagen van laboratoriumproeven. Auteursrechten kunnen worden aangeduid door het symbool ©. Zij worden gratis toegekend, zijn overal ter wereld geldig en blijven verworven tot 70 jaar na het overlijden van de auteur.

IN DE PRAKTIJK

Greenskin DVMH: plaatsingsysteem voor groendaken

Ingenieur-architect Marc Hermans: “Met ons bedrijf Greenskin DVMH leggen mijn vennoot Toan Dang Vu en ik ons toe op het groener maken van gebouwen. Op zeker ogenblik ontstond het idee voor een snel te plaatsen, aanpasbaar en kant-en-klaar systeem van groendaken. Het concept bestaat uit flexibele *greenskin* boxen uit kunststof die in elkaar worden gezet en op een zwevende bodem met verstelbare poten geplaatst. Daarin komen dan het substraat en de beplanting. Ons product is geschikt voor zowel extensieve groendaken als voor daktuinen.”

“Via het WTCB toetsten we de normen voor groendaken af, gingen we na of een dergelijk systeem nog niet bestond en bekeken we of het in aanmerking kwam voor octrooibescher- ming. In oktober 2010 zetten we dan de stap naar een octrooiaanvraag. Voor de begeleiding deden we een beroep op een daartoe gemachtigde firma. Tegelijkertijd lieten we, met subsidie van het Brussels Instituut voor Onderzoek en Innovatie *Innoviris*, een prototype maken en testen uitvoeren. Zo konden we meteen een heleboel technische details opnemen in onze aanvraagdocumenten.”

“De procedure voor een Europees octrooi zit intussen op kruissnelheid. Aansluitend hebben wij de nodige stappen gezet voor een internationale aanvraag, waardoor ons systeem in een veertigtal door ons gekozen landen beschermd zal zijn. In totaal nemen die procedures toch snel drie tot vier jaar in beslag. In België zijn we alvast begonnen met de commercialisering, in eerste instantie via aannemers en architecten. Onze bedoeling is in Europa licentiehouders te zoeken, en daarbuiten samen te werken met partners. Dat biedt ons niet alleen de gelegenheid om inkomsten te genereren uit het octrooi, maar ook om een groeiend marktaandeel te verwerven.”

Info: Greenskin DVMH - www.greenskindvmh.com

FAQ

Zit u met een vraag over octrooien?

Dan kunt u zich richten tot de **Octrooicel van het WTCB** www.octrooicel.be

of tot de **Belgische Dienst voor de Intellectuele Eigendom (DIE)** van de FOD Economie economie.fgov.be

De Belgische Dienst voor de Intellectuele Eigendom:

- verleent Belgische octrooien,
- registreert de vertalingen van Europese octrooien met aanduiding van België,
- verstrekt informatie over octrooien en over intellectuele eigendom in het algemeen,
- neemt actief deel aan het ontwerp en de aanpassing van wetten, overeenkomsten en uitvoeringsbesluiten met betrekking tot de intellectuele eigendom.

AGENDA

Bent u benieuwd naar wat er allemaal op de agenda staat over het thema intellectuele rechten? Klik dan [hier](#) of surf naar www.octrooicel.be. Daar vindt u een actueel overzicht van alle (inter)nationale opleidingen, workshops, beurzen en andere evenementen. U krijgt ook automatisch de aanpassingen aan de agenda als u ons volgt op Twitter: [@Octrooicel](https://twitter.com/Octrooicel).

OCTROOICEL WTCB

Lozenberg 7
B-1932 Sint-Stevens-Woluwe
Tel. +32 2 716 42 11
www.octrooicel.be
octrooi@bbri.be
V.U. Jan Venstermans